

Как Живков остави Чаушеску да трови Русе

Написано от Христо Христов
Събота, 01 Ноември 2014 10:07

Сайтът **desebg.com** публикува секретна информация на МВР относно: Усложняване на обстановката в гр. Русе от юли 1988 г. С него министърът на вътрешните работи по това време ген. Димитър Стоянов информира лично висшето партийно и държавно ръководство за нарастващото недоволство в Русе от системното обгазяване на населението в града от румънския химически завод „Верахим“, който е разположен в гр. Гюргево на отсрещния бряг на река Дунав.

МВР информира за поредното обгазяване на русенци, извършено на 15 юли 1988 г., когато концентрацията на хлорната мъгла е надвишила допустимите норми от 4 до 9 пъти.

„Очертава се известно изостряне на негативните обществени настроения. Зачестиха доловените нелоялни изказвания и прояви“, е записано в секретния документ. МВР докладва, че по телефоните са се отправяли анонимни нападки с груб тон срещу общинското и държавно ръководство.

Коментирани са действията на хора, ангажирани с активна позиция за екологична защита на Русе. МВР посочва и ширещата се страхова психоза сред населението за предстоящо снабдяване на населението с противогази.

Представена е и информация за посещението на румънския лидер Николае Чаушеску в завода в Гюргево няколко дни след обгазяването, на което посещение той е дал пред стопанския и ръководен актив на Гюргево разяснения за следващите етапи от развитието на химическия комбинат.

Как Живков остави Чаушеску да трови Русе

Написано от Христо Христов
Събота, 01 Ноември 2014 10:07

Първият екземпляр на документа е адресиран лично до генералния секретар на БКП и председател на Държавния съвет на НРБ Тодор Живков. Информирани са също така министър-председателя Георги Атанасов и членовете на Политбюро на ЦК на БКП Гриша Филипов, Йордна Йотов, Пенчо Кубадински, Милко Балев и вицепремиера Григор Стоичков.

Както и в предходните години и през лятото на 1988 г. Живков и висшето партийно ръководство не предприемат необходимите мерки за защита на населението в Русе. Живков предпочита да не разваля отношенията си с Чаушеску.

Обгазяването на Русе започва още през 1981 г., когато е открит химическия завод в Гюргево. Въздухът в района на Русе е замърсен с хлор, тетрахлорметан, перхлоретилен, епихлорхидрин и други опасни за човешкото здраве и живот компоненти. Пределно допустимите за организма концентрации на хлор и хлорни продукти са превишавани до 10-12 пъти, а на минерални киселини – до 24 пъти. Това води до увеличаване на болните в града 18 пъти повече. Смъртността при русенските деца е 2 пъти по-висока от средната за България, нараства броят на родените с недъзи.

През есента на 1987 г. започват демонстрации на русенски майки, които през февруари 1988 г. прерастват в масов общоградски протест. През март 1988 г. в София след прожекцията на филма на Юри Жиров „Дишай“ за екологичната катастрофа в Русе се създава и първата дисидентска организация – Обществен комитет за екологична защита на Русе. Предприетите от Живков действия са насочени обаче не към мерки за преустановяване на замърсяването на крайдунавския град от социалистическа Румъния, а към преследване на членове на Обществения комитет, включително и в редиците на БКП. МВР-ДС пък е натоварена да събира сведения за проявите на най-изявените членове на комитета.

Документът е включен в разширеното електронно издание на сборника [„Държавна сигурност срещу гражданските организации 1988-1990“](#) на Комисията по досиетата, 2013 г.

Как Живков остави Чаушеску да трови Русе

Написано от Христо Христов
Събота, 01 Ноември 2014 10:07

СЕРЕТНО! 184
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

№ 184/Екз. № 3.
... 22.07. 1986 г.

КРОПОБЕДЕРСНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРАДОПБДЕРСНА

ИНФОРМАЦИЯ

ОТНОСИНО: Условиране на обстановката в гр. Русе

След поредното обгазване на гр. Русе на 15 или т.г., когато концентрацията на хлорната мъгла надвиши допустимите норми от 4 до 9 пъти, обстановката в града отново се усложни.

Очетва се известно изостряне на негативните обществени настроения. Зачестиха доловените нелюбви изказвания и пролези.

По телефона са отправени анонимно с груб тон, остри нападки срещу общинското и държавното ръководство.

Активизират се някои лица зели позиции на "лидери в защита на населението на гр. Русе" при решаване на

2 185

екологичните проблеми. Поставяли си за цел "да поддържат съществуващия страх у властите, че в Русе ври и кипи, че хората са неспокойни и готови да реагират веднага, че само това е начинът да се ангажира държавата."

Под тяхно влияние сред част от населението се провонизат разговори за "системното влошаване на екологичната обстановка в града" и се изразява готовност за евентуално участие в нови демонстрации и митинги. Счита се, че първите демонстрации са дали стат и гласност на екологичните проблеми в Русе, а следващите ще ускорят тяхното решаване.

Допълнително напрежение и известна страхова психоза се създава от разпространяваните слухове за предстоящо снабдяване на населението с противогазни, затова, че Химическият комбинат в Гяговево започнал производството на боев отровен газ, както и за опасността от неконтролируеми обгазвания (румунският комбинат се намирал в земетръсна зона и имело да възникнат крупни аварии).

Потвърдени са данните за намерението на група лица (Стефан Стоянов, Мария Валмезова и Црна Букурова), да изпратят възвание от името на русенската общественост до председателя на национален форум на "Генералния фронт", в което се изразявало недоволство от екологичната политика на партията и правителството. Възнамерявали предварително да организируют неговото разясняване по предприятия и учреждения с цел събиране на подписи.

3 186

Ръкописът на възването и редица други материали своевременно са иззети от органите на ИВР. С лицата са проведени разговори, при които са предупредени за негативните последици от подобни действия.

х х х

На 19 т.ч. в Химическия комбинат в Гяговево били на посещение Н. и Е. Чаушеску. Целта е била да се даде тласък в условията взаиморезонанса на производството. Същата вечер в репортаж на Румунската телевизия била показана срещата на Н. Чаушеску (застанал пред голяма карта на комбината) с партийното ръководство и стопанския актие на Гяговево, на която са били дадени разяснения по етапите на развитието на комбината и промилиране на неговото производство.

МИНИСТЪР:
(Д. Стоянов)

Отп. в 3 екс.

№ 1-др. Т. Живков
№ 2-Жанет
№ 3-ИВ
изп.п.: Грозев
нап.: Томова-1010
22.07.1986 г.

Размн. в 6 екс.

№ 4-Г. Атанасов № 7-П. Нубадзински
№ 5-Гр. Филипов № 8-М. Балев
№ 6-И. Йотов № 9-Гр. Стоичков